

Основно училище "Георги Стойков Раковски" с. Оризаре, общ. Несебър, обл. Бургас

УТВЪРЖДАВАМ:

ПАУНКА СТОЕВА

ДИРЕКТОР

Зановел НРД - 720/13.09.16

ПРОГРАМА
ЗА ДЕЙНОСТИТЕ
НА ОУ"ГЕОРГИ СТОЙКОВ РАКОВСКИ"
С.ОРИЗАРЕ,ОБЩ. НЕСЕБЪР
ПО НАРЕДБА №6/ 11.08.2016 Г.
ЗА УСВОЯВАНЕ НА КНИЖОВНИЯ БЪЛГАРСКИ ЕЗИК
ЗА УЧЕБНАТА 2024 / 2025 ГОДИНА

Изготвил: главен учител Кръстина Костадинова-

преподавател по български език и литература и история и цивилизация

Настоящата програма е приета на заседание на педагогическия съвет с

Протокол № 16 / 13 .09.2024 година.

Програмата за усвояване на книжовния български език е съобразена със следните документи:

- Наредба № 6/ 11.08.2016г. на МОН за усвояване на книжовния български език
- Конвенция на ООН за правата на детето
- Национална стратегия за насърчаване и повишаване на грамотността
- Годишен комплексен план на ОУ”Г. С. Раковски”

I. НЕОБХОДИМОСТ ОТ ПРОГРАМАТА

Според Наредба № 6 официалният език в системата на предучилищното и училищното образование е българският. Усвояването на българския книжовен език е задължително за всички деца и ученици, които се обучават в системата на предучилищното и училищното образование и се свързва с изисквания към устната и към писмената реч, определени в държавния образователен стандарт за предучилищното образование и в държавния образователен стандарт за общообразователната подготовка в частите им, отнасящи се до обучението по български език и литература, както и до жанровете на ученическите текстове, които следва да бъдат усвоени в процеса на училищното образование.

Усвояването на книжовния български език се свързва със социалната значимост на неговите функции като основно средство за:

1. общуване във всички социокултурни сфери;
2. социализация и професионална реализация на децата и учениците;
3. интегриране на всички етноси в структурите на българското общество.

Високото ниво на владене на българския книжовен език е важно условие за интегрирането на учениците в обществото, за професионалната им реализация и тяхното пълноценно интелектуално и емоционално развитие като личности.

II. ОСНОВНА ЦЕЛ

Цялостната дейност на педагогическия колектив да бъде насочена към реализиране на държавните образователни стандарти за усвояване на книжовния български език като основно средство за общуване между ученици и учители с цел обогатяване и усъвършенстване на комуникативно-речевата им култура.

III. СПЕЦИФИЧНИ ЦЕЛИ

1. Прилагане на разнообразни и ефективни форми на работа, насочени към усвояване на книжовния български език в учебните часове по всички предмети, както и в часовете за консултации;
2. Спазване на книжовноезиковите норми в учебните часове по всички учебни предмети, в които обучението се осъществява на български език, както и в заниманията по интереси;
3. Обогаляване на речниковия запас на учениците и овладяване на езиковата терминология, характерна за съответните науки;
4. Подобряване социолингвистичната компетентност на учениците чрез повишаване на способността за ползване на езиковите средства съобразно социалния контекст ;
5. Осъществяване на контрол върху комуникативно – речевите умения на учениците не само в часовете по български език и литература, но и в часовете по останалите учебни предмети;
6. Специална грижа за приобщаване на учениците към училищния живот, към инициативи и празнични мероприятия с цел поощряване на езиковата им комуникация на книжовен български език.

IV. НАСОКИ ЗА ЛЕКСИКАЛНА РАБОТА С УЧЕНИЦИ БИЛИНГВИ ЗА ОВЛАДЯВАНЕ НА КНИЖОВНИЯ БЪЛГАРСКИ ЕЗИК

Основен акцент при работа с ученици билингвисти е овладяването на лексиката на българския език в достатъчна степен, за да се участва пълноценно в образователния процес и в актуални социални дейности в училище и извън него.

Учениците билингвисти пренасят явления от единия език към другия, защото възприемат българския език през призмата на майчиния си език и допускат интерферентни грешки в речта си. Ето и някои от основните еднотипни грешки, произтичащи от различията между двата езика на фонетично, словообразователно и морфологично равнище:

1. Учениците билингви неправилно заменят звук [ц] със звук [с] , тъй като в турски език звукът [ц] липсва (ръсе вм. ръце);
2. Често срещано явление е билингвистите с майчин турски език да вмъкват гласен звук между съгласните или преди тях, тъй като за турската консонантна система струпване на съгласни в думата е недопустимо. (*питички* вм. *птички*, *кърак* вм. *крак*, *истрах* вм. *страх*).
3. Най-големи трудности срещат учениците при изучаване на глаголните представки, защото трудно разбират и усвояват значението, което внася всяка отделна представка. Представката като словообразователна морфема не е характерна за турски език. Това е причината те да не разграничават глаголи като *нея*, *запея*, *изпея*;
4. В турския , ромския език морфологичните характеристики на съществителните имена не включват родова принадлежност, докато в български език граматическото значение за род е постоянно. Оттук произтичат следните грешки :
  - при замяна на съществителни имена с местоимения в следващото изречение в текста (*Всеки ден наливам вода на рибката, защото иначе **то** ще умре.*);
  - при съчетаване на съществителни имена с числителни имена (*Вкъщи има две куче и три котка.*);
  - при съгласуване на: прилагателни със съществителни имена (*Той имал **малка** момиченце. Девойката станал по-хубав*); подлог със сказуемо, изразено чрез причастие или сложна глаголна форма (*Лисицата **повярвал** на принца.*)

5. Под влияние на майчиния си език учениците билингви допускат грешки при образуване на множествено число с думата *много* и съществително име без да съгласуват по число/*много книга*/.
6. Грешки при употреба на особената бройна форма на числителните имена/*двама,трима*/, която не е характерна за турски език.Например: *два мъже,три човека*.
7. Грешки при употребата на местоимения:
  - изпускане или неправилна замяна;
  - сливане с пълнозначната дума;
  - употреба на пълни вместо кратки местоименни форми./*Попитах на него*. вм. *Попитах го*./
8. Трудно осмисляне на граматичната категория *вид на глагола* , която отсъства в турски език.
9. Наличието на предлози в българския език и липсата им в майчиния език води до следните грешки в словосъчетанията и изреченията:
  - изпускане на предлози (*Обичам играя; Татко работи града; Майка отива работа*);
  - ненужна употреба на предлог (*Гледахме на мача*);
  - семантична неточност при употребата на предлози (*Пусни вестника на кошчето*);
10. Неправилният български словоред на учениците билингвисти под влияние на майчиния език (*Сутрин на училище аз сам идвам; Нашите зайчета на пазара занесохме*).

Това са някои от най-често допусканите грешки от учениците билингвисти, които учителите трябва да отчитат, и да работят за тяхното отстраняване чрез разяснения и подходящи упражнения.

V. ДЕЙНОСТИ И МЕРОПРИЯТИЯ

1. Участие на учениците в тържеството по случай откриването на учебната година.

Срок: 16.09.2024 г.

Отг.: преподавателите

2. Обмяна на мнения относно изготвяне и провеждане на тестове за входно ниво. Прилагане на критериите при изготвяне и провеждане на тестове за входно ниво-дискусия . Обстойно изследване на пропуските по БЕЛ във входните нива.

Срок: 20.09.2024 г.

Отг.: преподавателите

3. Стимулиране на творческата активност на учениците чрез участие в училищни тържества за: 1 ноември, Коледа, 19 февруари, 1 март, 3 март, Великден, 14 април, 20 април, 24 май, 1 юни.

Срок: През годината

Отг.: преподавателите

4. Участие на учениците в състезания, викторини, конкурси, олимпиади по отделните учебни предмети.

Срок: През годината
Отг.: преподавателите

5. Участие на учениците в различни инициативи, организирани от МОН - «България чете», «2 април – ден на книгата» .

Срок: През годината
Отг.: преподавателите

6. Участие на учениците в мероприятия, организирани от община Несебър.

Срок: През годината
Отг.: преподавателите

7. Използване на интерактивни методи в часовете по отделните предмети.

Срок: През годината
Отг.: преподавателите

8. Провеждане на консултации и индивидуална работа с напреднали и изоставачи ученици.

Срок: През годината
Отг.: преподавателите

9. Съвместна работа с родителите за усвояването на книжовния български език - открити уроци.

Срок: През годината
Отг.: преподавателите

10. Продължаване работата по изпълнение на училищната програма за усъвършенстване на четивната техника.

Срок: През годината
Отг.: преподавателите

11. Езиковото обучение и езиковото образование да се реализира чрез модерни информационни технологии и разнообразни форми за преподаване и учене

Срок: През годината
Отг. преподавателите

12. Обучението по БЕЛ в училище да се насочи към осмислянето на чужд текст и съставянето на собствен.

Срок: През годината
Отг. преподавателите

13. В обучението по български език да се търси баланс между знанията и уменията на учениците.

Срок: През годината
Отг. преподавателите

14. Визуализация на езиковите норми и правила чрез табла и презентации, изработване на езиков кът в кабинета по БЕЛ и класните стаи на учениците от начален курс.

Срок: През годината
Отг.: преподавателите

15. Изграждане на кът за четене в кабинета по БЕЛ и класните стаи на начален курс.

Срок: През годината
Отг.: преподавателите

16. Провеждане на работна среща с преподаватели по различни учебни предмети с цел проследяване спазването на езиковите норми от учениците.

Срок: През годината
Отг.: преподавателите

17. Целенасочена работа с четвъртокласниците и седмокласниците за успешното им представяне на НВО.

Срок: През годината
Отг.: преподавателите

18. Вътрешнокласни състезания за най-добър четец (2-4 клас). Изработване на карта за отразяване на резултатите.

Срок: През годината
Отг.: преподавателите

19. По-задълбочена работа с учениците – билингви. Осигуряване на допълнителна подкрепа за деца, чийто майчин език не е българският.

Срок: През годината

Отг.: преподавателите

20. Насърчаване на дигиталното четене и включване на дигиталните форми на учене в училище и вкъщи.

Срок: През годината

Отг.: преподавателите

21. Превръщане на комуникативния подход в обучението във водещ.

Срок: През годината

Отг.: преподавателите

22. Чествания на юбилеи и годишнини на автори на детска литература.

Срок: През годината

Отг.: преподавателите

23. Участие и посещения на театрални постановки.

Срок: През годината

Отг.: преподавателите

24. Участие и работа по проекти.

Срок: През годината

Отг.: преподавателите

25. Участие в електронно обучение при необходимост.

Срок: През годината

Отг.: преподавателите

Изготвил:.....

/К.Костадинова/